

**WETENSCHAPPELIJK COMITE
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 09-2014

Onderwerp: Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van boviene virale diarree (dossier Sci Com 2014/09)

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 25 april 2014.

Samenvatting

Het Wetenschappelijk Comité heeft het ontwerp koninklijk besluit betreffende de bestrijding van boviene virale diarree (BVD) beoordeeld.

Het Wetenschappelijk Comité ondersteunt het initiatief om een wettelijke basis te voorzien voor een BVD bestrijdingsplan aangezien deze virale ziekte zware consequenties heeft op het vlak van diergezondheid, dierenwelzijn en economisch rendement van de rundveehouderij.

Het Wetenschappelijk Comité stelt echter vast dat het voorgestelde besluit weinig ambitieus is met betrekking tot het voorzien van maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's.

De cruciale factoren bij de succesvolle bestrijding van BVD zijn de vroegtijdige detectie en snelle opruiming of afslachting van immunotolerante, persistent geïnficeerde (IPI) kalveren en runderen, het toepassen van een strikt aankoopbeleid waarbij IPI runderen of runderen met ongekend BVD statuut niet meer in het handelsverkeer komen en het monitoren van BVD viruscirculatie op de bedrijven. Aangezien er niet voldoende bioveiligheidsmaatregelen bestaan op het terrein die garanderen dat het virus niet verspreid, blijkt het isoleren of in quarantaine plaatsen van IPI runderen op de beslagen weinig tot niet efficiënt te zijn bij de bestrijding van BVD. Deze IPI runderen vormen een zeer groot risico op BVD virusoverdracht. Het bestrijdingsprogramma, zoals het is beschreven in het ontwerp besluit, loopt het risico om te weinig concrete resultaten op te leveren op korte tot middellange termijn en aldus een verlies aan motivatie bij de veehouders te veroorzaken.

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat onder zijn huidige vorm (versie 25) het koninklijk besluit weinig garanties biedt voor een doeltreffende bestrijding van BVD omwille van het ontbreken of te weinig rigoreus opleggen van risicobeperkende maatregelen.

Summary

Advice 09-2014 of the Scientific Committee of the FASFC on the draft royal decree concerning the control of bovine viral diarrhoea.

The Scientific Committee has assessed the draft royal decree concerning the control of bovine viral diarrhoea (BVD).

The Scientific Committee supports the initiative to provide a legal basis to the BVD control plan since this viral disease has serious consequences in terms of animal health, animal welfare and economic efficiency of cattle farming.

However, the Scientific Committee notes that the proposed act is little ambitious with regard to the provision of measures to control the main risks.

The key factors in the successful control of BVD include the rapid detection and removal or slaughtering of immunotolerant, persistently infected (IPI) calves and cattle, applying a strict purchasing policy whereby IPI cattle or cattle with unknown BVD status do not participate in trade and monitoring of BVD virus circulation in the farms. Since there do not exist sufficient biosecurity measures in the field which guarantee that virus not be spread, it appears that the isolation or in quarantine placement of IPI cattle on the herds is little or not efficacious in the control of BVD. These IPI animals pose a very high risk for BVD virus transmission. There is a risk that the control program, as it is described in the draft act, will not provide enough concrete results in the short to medium term, thereby causing a loss of motivation of farmers.

The Scientific Committee is of the opinion that the royal decree in its current form (version 25) offers little guarantee for the effective control of BVD because of the absence or lack of rigorous imposition of risk mitigation measures.

Sleutelwoorden

Boviene virale diarree – koninklijk besluit

1. Referentietermen

1.1. Doelstelling

Er wordt gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité het ontwerp koninklijk besluit betreffende de bestrijding van boviene virale diarree (BVD) te beoordelen. Dit besluit werd opgesteld door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Het werd overgemaakt aan het Wetenschappelijk Comité onder twee versies, versie 19 en 25, die beide werden beoordeeld.

1.2. Wettelijke context

Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

Wet van 28 augustus 1991 betreffende de uitoefening van de diergeneeskunde

Koninklijk besluit van 24 december 1987 betreffende de koopvernietigende gebreken bij de verkoop of ruiling van huisdieren.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 17 maart 2014 en de plenaire zittingen van 21 maart en 25 april 2014,

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Inleiding

Boviene virale diarree is een veel voorkomende virale ziekte bij rundvee veroorzaakt door het boviene virale diarree virus. De klinische symptomen zijn zeer variabel aangezien het virus verschillende orgaansystemen kan aantasten en aanleiding kan geven tot subklinische of acute infecties, tot vruchtbaarheidsstoornissen en zelfs tot sterfte. BVD kan ook de productiviteit van de dieren aantasten en hun meer gevoelig maken voor secundaire infecties.

De complexiteit van het ziektebeeld en van de pathogenese worden veroorzaakt door het feit dat het virus de foetus persistent kan infecteren tussen de 2de en 4de maand van de dracht en aanleiding kan geven tot de geboorte van een immunotolerant persistent geïnfecteerd kalf (IPI-kalf). Deze IPI kalveren vormen een belangrijke bron van infectie aangezien ze het BVD-virus continu en in grote hoeveelheden uitscheiden. Ongeveer 75 % van de persistent geïnfecteerde runderen zijn jonger dan 2 jaar (Booth en Brownlie, 2011).

De economische impact van BVD op de rundveehouderij is zeer aanzienlijk. Vandaar dat verschillende buurlanden reeds begonnen zijn met het uitvoeren van een bestrijdings- of eradicatieprogramma. Ook in België dringt de landbouwsector aan om een verplichte BVD-bestrijding op te starten. Het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit is het voorwerp van omstandig overleg geweest binnen de technische werkgroep BVD van de Raad van het Sanitair Fonds voor runderen. Teneinde de BVD bestrijding financieel haalbaar te houden

voor de veehouders en de handel niet te veel te verstoren werd geopteerd om de BVD bestrijding aan te pakken in verschillende fasen.

3. Advies

Dit advies betreft de **versies 19** en **25** van het ontwerp koninklijk besluit die aan het Wetenschappelijk Comité werden overgemaakt. Vanuit het oogpunt van een wetenschappelijke beoordeling formuleert het Wetenschappelijk Comité een aantal bemerkingen die tevens te maken hebben met de doeltreffendheid van het voorgestelde bestrijdingsprogramma.

3.1. Algemene opmerkingen

3.1.1. BVD is een wijd verspreide virale besmetting (op 47,4 % van de Belgische rundveebedrijven is het jongvee tussen 6 maand en 1 jaar seropositief, Sarazin et al., 2013) die verantwoordelijk is voor acute en of chronische ziekte, vruchtbaarheidsstoornissen en sterfte bij kalveren en rundvee; zij gaat eveneens gepaard met belangrijke economische verliezen. Het opzetten van een officieel bestrijdingsprogramma is vanuit het oogpunt van het streven naar een gezonde rundveestapel, het verminderen van de ziektelast en van de reductie van het gebruik van antimicrobiële middelen, het verbeteren van het dierenwelzijn en het beperken van de economische verliezen ten zeerste aan te bevelen. Bovendien zijn de 'instrumenten' en motieven om een BVD bestrijdingsprogramma op te zetten aanwezig: praktische staalname modaliteiten, diagnostische testen voor de identificatie van persistent en transiënt besmette dieren, vaccins, veterinaire omkadering, traceerbaarheid van runderen en van handelsverkeer en economische motieven. Enkel een aangepaste en doeltreffende wetgeving ontbreekt nog.

3.1.2. Bij het opzetten van een doeltreffend dierziekte bestrijdingsprogramma is het van groot belang dat dit beantwoordt aan een aantal essentiële criteria (OIE, 2012) zoals:

- aanwezigheid van een concrete doelstelling van het programma.

In het geval van het voorgestelde BVD bestrijdingsprogramma is het Wetenschappelijk Comité van mening dat de doelstelling onvoldoende concreet is beschreven. Meer bepaald is het onduidelijk of het de bedoeling is om BVD virus uit te roeien in ons land en aldus een BVD vrij statuut te verkrijgen op dier, op bedrijf of op landelijk niveau, dan wel of het de bedoeling is de BVD ziektelast op de bedrijven onder controle te houden en het verloop van de infectiestatus op te volgen (sanering en epidemiologische bewaking).

- identificatie van de verantwoordelijken voor het programma (ownership definiëren) en van het programmamanagement en op regelmatige basis voorzien van een review proces om de effectiviteit van het programma en van de interventies te beoordelen.

Een succesvol dierziekte bestrijdingsprogramma wordt geleid door een instantie/consortium/stuurgroep dat/die de verantwoordelijkheid draagt over het welslagen van het programma. Een dierziekte bestrijdingsprogramma dient op regelmatige tijdstippen beoordeeld en bijgestuurd te worden in functie van de doelstellingen, de behaalde resultaten en de epidemiologische situatie. In het geval van het voorgestelde BVD bestrijdingsprogramma stelt het

Wetenschappelijk Comité vast dat de verantwoordelijken van het programma en voor het evalueren, opvolgen en bijsturen van het programma niet zijn geïdentificeerd.

- beschrijving van een 'geval'

De éénduidige beschrijving van een 'geval' is essentieel in een dierziekte bestrijdingsprogramma. Het Wetenschappelijk Comité stelt vast dat de definitie van een 'IPI-rund' in de wetgeving niet geharmoniseerd is en verwijst hierbij naar het koninklijk besluit van 24/12/1987 betreffende de koopvernietigende gebreken bij verkoop of ruiling van huisdieren en naar de bijlage III – Kwalificatie van runderen van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit. Ook de modaliteiten voor de kwalificatie van het BVD statuut van runderen (Bijlage III) dient verduidelijkt te worden (zie verder).

- identificatie van resultaatindicatoren om na te gaan of het programma gunstig evolueert.

In het geval van het voorgestelde BVD bestrijdingsprogramma stelt het Wetenschappelijk Comité vast dat een gefaseerde aanpak wordt voorzien, hetgeen een optie is die werd gekozen in functie van de praktische haalbaarheid en om de handel niet te verstoren. Evenwel stelt het Comité vast dat de tussentijdse doelstellingen per fase en de resultaatindicatoren van het bestrijdingsprogramma onvoldoende concreet zijn beschreven.

- voorzien van een concrete timing.

Het Wetenschappelijk Comité stelt vast dat het KB een bestrijdingsprogramma voorziet in 5 fasen waarin enkel een timing is voorzien voor het in voege treden van de eerste (1 januari 2015) en tweede (1 januari 2017) maar niet van de derde, vierde en vijfde fase. Er wordt tevens vastgesteld dat er heel wat tijd verloren gaat vooraleer het programma in voege gaat en ook bij de implementatie van de verschillende fasen van het programma zodat hierdoor het risico op horizontale en verticale overdracht van de infectie blijft bestaan.

Het Wetenschappelijk Comité betreurt dat de timing voor het bereiken van resultaten zeer vaag is gehouden en dat, omwille van het sterk faseren van het programma, het risico bestaat dat het zeer lang zal aanslepen vooraleer een noemenswaardige reductie van de BVD infectiestatus van de rundveepopulatie zal worden bekomen. Dit heeft belangrijke economische consequenties voor de sector en houdt het risico in dat men na verloop van tijd de motivatie verliest om aan het programma verder te werken.

3.1.3. Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat een efficiënte reductie van het risico op verdere verspreiding van het BVD virus in de rundveestapel kan worden bekomen indien een bestrijdingsprogramma gericht is op de beheersing van de grootste risicofactoren zoals de vroegtijdige detectie en snelle opruiming van de persistent geïnficeerde IPI-kalveren of runderen, het vermijden van BVD virus insleep via aankoop en via contact tussen runderen uit andere beslagen. De opruiming van IPI-kalveren of runderen is cruciaal in een BVD bestrijdingsprogramma aangezien deze dieren continu en in hoge mate het BVD virus

uitscheiden en een hoog risico vormen voor het besmetten van andere dieren. De wetenschappelijke literatuur ondersteunt deze stelling (Graham et al, 2013; Dubovi, 2013; Charleston B., 2013, Moennig et al., 2005). In het bijzonder betreft het Wetenschappelijk Comité dat er, vanaf het begin van het programma, niet meer inspanning wordt voorzien op de controle bij aankoop.

Het Wetenschappelijk Comité betreft dat de voorgestelde maatregelen van toepassing op runderen met een 'IPI' statuut (Art. 17) te weinig ambitieus zijn waardoor het succesvol verloop van het programma en het behalen van een gunstig resultaat op korte tot middellange termijn in het gedrang komt. Voornamelijk het wegvallen van Art. 17 4° (het verplicht euthanaseren of slachten van 'IPI' runderen binnen de 3 maanden na toekenning van het 'IPI' statuut) in versie 25 zal aanleiding geven tot het afmesten van schijnbaar gezonde IPI dieren op de bedrijven en aldus de verdere verspreiding van BVD in de rundveepopulatie in stand houden, hetgeen tegenstrijdig is met het opzetten van een doeltreffend bestrijdingsprogramma. Deze periode van 3 maand werd reeds als te lang beschouwd in versie 19 (zie opmerking art. 17): de afschaffing ervan lijkt dus niet gerechtvaardigd. Het risico bestaat dat de motivatie van de veehouders voor actieve deelname aan het programma hierdoor in het gedrang zal komen. Er werd reeds meermaals in de wetenschappelijke literatuur aangegeven dat het welslagen van een dierziekte bestrijdingsprogramma in grote mate afhankelijk is van de motivatie van de veehouder (Lindberg et al., 2006).

3.2. Specifieke opmerkingen

Ontwerp KB	Bemerkingen
Artikel 1 §1 – 2de lid. Dit besluit is niet van toepassing op runderen in dierentuinen, zoals bedoeld in artikel 1, 1° van het KB van 10 augustus 1998 betreffende de erkenning van dierentuinen.	De definitie van dierentuinen is weliswaar opgenomen in het KB van 10/08/1998 met betrekking tot de erkenning van dierentuinen maar er zijn geen bioveiligheidscriteria voor dierentuinen opgenomen in dit besluit. De dierentuinen maar ook de natuurparken vormen een reëel epidemiologisch risico voor de introductie en de verspreiding van BVD in de dierentuin en het natuurpark zelf en naar de runderen van omliggende bedrijven. Het wettelijk statuut van de natuurparken is onduidelijk en het KB vermeldt niet of het ook van toepassing is op runderen in natuurparken. <u>Besluit:</u> Het Wetenschappelijk Comité gaat akkoord om de dierentuinen uit de toepassing van het koninklijk besluit te halen op voorwaarde dat deze dierentuinen beantwoorden aan minimale bioveiligheidscriteria en dat ze preventieve maatregelen nemen om contacten met naburige runderen te vermijden. Deze maatregelen zouden moeten vermeld worden in een register door de dierenarts die verantwoordelijk is voor de

	dierentuin. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan om de wetgeving over de erkenning van dierentuinen te herzien met de bedoeling om er minimale bioveiligheidscriteria in op te nemen. De beheerders van de dierentuinen zouden verplicht moeten worden om de gezondheid van de dieren op te volgen via regelmatige onderzoeken ten minste bij de introductie van de dieren of bij het in quarantaine plaatsen ervan. De pathogenen waarop deze analyses betrekking hebben dienen nauwkeurig weergegeven te worden.
Artikel 1 §2 BVD is een dierziekte die valt onder toepassing van Hoofdstuk III van de diergezondheidswet van 24 maart 1987.	Op 11 maart 2014 werd het koninklijk besluit van 3 februari 2014 gepubliceerd van de dierenziekten die vallen onder de toepassing van Hoofdstuk III van de diergezondheidswet van 24 maart 1987. BVD staat op dit ogenblik nog niet op de lijst van de aangifteplichtige dierziekten aangezien dit niet aangewezen is in het huidige stadium van het bestrijdingsprogramma. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan om in artikel 1 tevens te verwijzen naar het KB van 24/12/1987 betreffende de koopvernietigende gebreken bij verkoop of ruiling van huisdieren dat bepaalt dat een immunotolerant, persistent met het boviene virale diarree virus geïnfecteerde dier (I.P.I. dier) als een koopvernietigend gebrek dient te worden beschouwd. De definitie van 'IPI' in het voorliggende ontwerp KB en in het KB van 24/3/1987 betreffende de koopvernietigende gebreken bij verkoop of ruiling van huisdieren is echter verschillend ondermeer voor wat betreft het aantal testen dat een dier moet ondergaan vooraleer bestempeld te worden als IPI rund. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan de definitie van IPI rund te harmoniseren in de wetgeving.
Art. 2. §1 2° : definitie van 'B.V.D.V.'	Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan om 'alle types van B.V.D.' te vervangen door de officiële wetenschappelijke benaming van het virus en eraan toe te voegen 'alle klinische of subklinische vormen van boviene virale diarree die zich kunnen manifesteren met inbegrip van "mucosal disease"'.
Art. 2. §1 21° : definitie van 'moederdier'	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om 'biologische moederdier' te vervangen door

	'moederdier waaruit het kalf is geboren'.
Art. 2.	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om de definitie van 'een dier isoleren' en 'een dier in quarantaine plaatsen' toe te voegen en in de bijlage de minimale praktische modaliteiten van infrastructuur, beheer en uitrusting te beschrijven zodat er garanties bestaan over de fysieke scheiding van de dieren van de rest van het beslag teneinde de overdracht via direct of indirect contact via materiaal of personeel te vermijden.
Art. 3. 2° 'een beroep doen op zijn bedrijfsdierenarts voor het nemen van een monster met het oog op een virologisch onderzoek'	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om toe te voegen : 'in afwezigheid van een biopt oormerk'
Art. 4. §1 2de lid (gewijzigd in versie 25)	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om te voorzien dat een monster van het moederdier genomen wordt indien het doodgeboren kalf niet meer aanwezig is.
Art. 9.	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor het type monsters te preciseren en te verwijzen naar artikel 4 (verwerping)
Art. 13. Betreft het gebruik van historische resultaten van virologische onderzoeken.	1 ^{ste} lid : Het Wetenschappelijk Comité stelt voor te verwijzen naar art. 12. Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat er een risico van gebrekkige betrouwbaarheid bestaat voor deze analyseresultaten aangezien ze werden bekomen op basis van niet-gevalideerde test loten. 4 ^{de} lid : Het Wetenschappelijk Comité stelt voor tevens te verwijzen naar art. 22, 2°
Art. 14. Betreft het identificatiedocument van runderen met 'IPI' of 'IPI verdacht' statuut (gewijzigd in versie 25).	Het is belangrijk dat het statuut van het dier éénduidig en duidelijk leesbaar wordt vermeld op het identificatiedocument.
Art. 17. Betreft de maatregelen die van toepassing zijn op runderen met 'IPI' statuut (gewijzigd in versie 25).	Volgens het Wetenschappelijk Comité vormt de opruiming of afslachting van 'IPI' runderen <u>de hoeksteen</u> voor een doeltreffend BVD bestrijdingsprogramma. Idealiter dient dit zo spoedig mogelijk na het vaststellen van het 'IPI' statuut te gebeuren om zo maximaal mogelijk het risico op persistentie van het virus en verspreiding ervan naar contactdieren te vermijden. Dit wordt wetenschappelijk ondersteund door de resultaten van mathematische modellering van BVD persistentie en verspreiding in beslagen (Viet et al., 2004 en 2005). Het Wetenschappelijk Comité heeft echter sterke twijfels over de efficiëntie van isolatie en quarantaine maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van BVD op

	rundveebedrijven, temeer daar deze maatregelen kostelijk zijn en zeer moeilijk te controleren zijn. Ook de afvoer van het 'IPI' rund in het kader van de wetgeving op de koopvernietigende gebreken (KB van 24/12/1987) naar het bedrijf van herkomst binnen de 30 dagen na de aankoop, zoals voorzien is in het 3de lid ii) is tegen aangewezen en betekent een verhoging van het risico op verspreiding, tijdens transport en op introductie van nieuwe BVD virusstammen, in het bedrijf van herkomst. Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat, onder ideale omstandigheden, het BVD statuut van het verhandelde rund zou moeten gekend zijn voordat het dier getransporteerd wordt naar het nieuwe bedrijf. In het huidige systeem wordt het aangekochte dier getest op het nieuwe bedrijf (onderzoek bij aankoop). Indien de quarantaine omstandigheden niet rigoureuus worden opgevolgd is het risico op insleep van BVD via een IPI rund in het nieuwe bedrijf zeer groot. Het Wetenschappelijk Comité betreft het weglaten van het 4de lid in versie 25 ('de veehouder dient elk rund van zijn beslag dat een 'IPI' statuut krijgt toegekend binnen de 3 maanden na toekenning van dit statuut te laten euthanaseren of voor slachting af te voeren') aangezien op deze manier de hoeksteen voor een doeltreffend BVD bestrijdingsprogramma (snelle opruiming van risicodieren) is onderuit gehaald. Het Comité is eveneens van mening dat de periode van 3 maanden die voorzien was in versie 19 teneinde vals positieven te vermijden bij PCR (bij kalveren in transitoire viremie) dient teruggebracht te worden tot een minimale duur (max. 1,5 maand).
Art. 19. §2 Betreft de communicatie door de verenigingen aan de veehouders en bedrijfsdierenartsen van de buurtbedrijven van het niet naleven van de bepaling voorzien in Art. 17 4° over het opruimen van IPI runderen. (Dit artikel werd geschrapt in versie 25 aangezien het betrekking heeft op Art. 17 4° dat ook geschrapt is).	Door het wegvallen van Art. 19 §2 in de versie 25 worden veehouders of bedrijfsdierenartsen van buurtbedrijven niet meer op de hoogte gebracht van aanwezigheid van een IPI-rund op een naburig bedrijf waardoor ze zelf geen maatregelen kunnen nemen om virusoverdracht te vermijden. Hierdoor verhoogt het risico op verspreiding van het BVD virus naar naburige beslagen.
Hoofdstuk VII : Voorwaarden betreffende de handel en het verzamelen van runderen	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om de verschillende bioveiligheidsmodaliteiten van een quarantaine lokaal of stal nader te beschrijven zodat deze daadwerkelijk efficiënt is om de verspreiding van BVD te voorkomen

	of te beperken. (Zie echter ook opmerking hierover ter hoogte van bij Art. 17).
Art. 21. Alleen runderen met een statuut « IPI vrij door onderzoek » mogen deelnemen aan niet commerciële verzamelingen.	Het toelaten van IPI dieren op commerciële verzamelingen verhoogt het risico op BVD transmissie. Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om de bepaling uit te breiden naar alle verzamelingen.
Hoofdstuk VIII : Diagnostiek	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor dat het CODA een lijst zou opmaken van testen die kunnen gebruikt worden in functie van de evolutie van de epidemiologische situatie van BVD.
Art. 23. §1.	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor de rol van de dierenarts in dit artikel te verduidelijken.
Art. 23. §2.	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor 'een positief resultaat' door 'alle positieve resultaten' te vervangen.
Art. 23. §3.	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor 'het gevalideerd resultaat' te vervangen door 'alle gevalideerde resultaten'
Art. 25. 2de lid (franstalige versie)	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om in de franstalige versie 'les profils génétiques d'identification' te vervangen door 'les profils d'identification génétique'
Art 27. §2. (franstalige versie)	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor in de franstalige versie 'A l'exception du' te vervangen door 'En dérogation au'.
Art. 28 §2	Voorstel om 'screening' te vervangen door 'monitoring' en om de zin aan te vullen met 'in functie van de evolutie van de epidemiologische situatie van BVD'.
Art. 31 (gewijzigd in versie 25)	Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat dit artikel het risico verhoogt voor verdere verspreiding van het BVD virus binnen de rundveepopulatie aangezien het de beperkende maatregelen op het handelsverkeer van runderen met onbekend BVD statuut (Art. 20 §§ 1 en 2) met 24 maanden uitstelt na het in voege treden van het koninklijk besluit. In versie 25 werd de bepaling geschrapt waarbij art. 17, 4° in werking treedt 12 maanden na het in voege treden van het besluit (aangezien dit artikel zelf geschrapt is). Het Wetenschappelijk Comité verwijst naar haar hoger geformuleerde commentaar op het schrappen van art. 17 4°.

Bijlage II – Betreft de erkenningsvoorwaarden voor biopt-oormerken	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor in de franstalige versie de bijlage te vervolledigen met een titel en in beide versies een lijst van kwaliteitskenmerken van biopt-oormerken (analyseerbaarheid van weefselstalen) toe te voegen en criteria te voorzien voor de beoordeling van deze kwaliteitskenmerken.
Bijlage III – Kwalificatie van runderen	Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om: - de zin ‘het BVD statuut ... wordt toegekend aan een rund’ te vervangen door ‘het BVD statuut ... wordt toegekend aan elk rund’ - om aan de beschrijving van het statuut “IPI” een 4de punt toe te voegen ‘Elk rund dat symptomen vertoont van “mucosal disease” - om in punt C.3 ‘een BVD certificaat ...’ te vervangen door ‘een BVD certificaat gebaseerd op testen...’. Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat in de literatuur is aangegeven dat er een risico bestaat dat virologisch onderzoek van biopt oormerken aanleiding kan geven tot vals negatieve resultaten waardoor verkeerdelijk aan een kalf een statuut ‘IPI vrij door onderzoek’ wordt toegekend (Fux, 2012). Het Comité beveelt aan dat het materiaal voor biopsienamen (“earnotches”) gevalideerd zou worden voordat het in gebruik wordt genomen. Het Wetenschappelijk Comité merkt op dat de definitie van IPI statuut van een rund in bijlage III A niet in overeenstemming is met de definitie van een IPI rund in het KB van 24 december 1987 op de koopvernietigende gebreken en dat een harmonisatie van de wetgeving zich opdringt.
Bijlage IV – Stappenplan voor de bestrijding van BVD (gewijzigd in versie 25)	Fase 1 is van toepassing vanaf 1 januari 2015. Het Wetenschappelijk Comité vraagt zich af wat er gebeurt met de runderen geboren vóór 1 januari 2015. Er zijn geen specifieke maatregelen voorzien zodat het risico op verspreiding van het BVD virus door besmette runderen hoog is. Vandaar dat het Comité aanbeveelt om op zijn minst testen bij aankoop op te leggen voor runderen geboren vóór 1 januari 2015. Het Wetenschappelijk Comité vraagt zich af waarom fase 2 pas 2 jaar na fase 1 van start gaat? Bovendien dienen slechts vanaf 1 januari 2017 (fase 3) runderen die verhandeld worden te beschikken over een statuut “IPI vrij door onderzoek” of “IPI vrij door afstamming”. Dit betekent dat tot 31 december 2016 nog IPI runderen geboren

	voor 1 januari 2015 in het handelsverkeer kunnen komen en beslagen infecteren waarop bovendien geen verplichte BVD monitoring is voorzien. Hierdoor bestaat het risico dat in fase 4 (virologisch onderzoek van alle dieren die nog geen BVD statuut hebben) er een belangrijk aandeel nieuwe IPI dieren zullen geïdentificeerd worden.

4. Aanbevelingen

Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan dat het koninklijk besluit minimaal striktere maatregelen zou bevatten ter beheersing van de cruciale risico's voor infectieoverdracht van BVD, meer bepaald met betrekking gericht op de vroegtijdige detectie en snelle opruiming of afslachting van IPI kalveren en runderen. Het beveelt eveneens aan om meer de nadruk te leggen op het belang van, en indien nodig, meer steun te geven aan de controles bij aankoop.

Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan dat de doelstellingen van het BVD bestrijdingsprogramma duidelijker worden geformuleerd zodat de evolutie van het programma nauwgezet kan worden opgevolgd in functie van een haalbare timing op korte tot middellange termijn.

Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan dat een dringende reflectie zou uitgevoerd worden over de aard van de monitoring (type test, frequentie) die zal worden uitgevoerd evenals van de herstelmaatregelen die zullen worden opgelegd na verlies van een BVD statuut.

Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan dat er een genetische monitoring wordt opgestart van de circulerende BVD virusstammen teneinde beter zicht te krijgen op de moleculair epidemiologische evolutie van het BVD virus en op de eventuele insleep van nieuwe stammen.

5. Besluit

Het Wetenschappelijk Comité ondersteunt het initiatief om een wettelijke basis te voorzien voor een BVD bestrijdingsplan. Vanuit wetenschappelijk standpunt bekeken blijkt het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit te weinig slagvaardige maatregelen te bevatten om BVD op een doeltreffende manier en op korte tot middellange termijn te bestrijden aangezien het binnen het voorgestelde faseplan onvoldoende prioriteit geeft aan de beheersing van de belangrijkste risicofactoren. (verplichte opruiming of afslachting van IPI dieren, strikt aankoopbeleid, strikt toepassen van adequate bioveiligheidsmaatregelen, monitoring van de besmettingstoestand van de beslagen). In het bijzonder zal het wegvallen van euthanasie of verplichte afslachting van IPI runderen binnen de 3 maand na toekenning van een 'IPI' statuut in versie 25 tot gevolg hebben dat de verspreiding van het BVD virus binnen de rundveepopulatie wordt onderhouden, hetgeen tegenstrijdig is met het instellen van een efficiënt bestrijdingsprogramma. Het Wetenschappelijk Comité brengt een ongunstig advies uit voor wat betreft het niet euthanaseren of afslachten van de IPI kalveren. Dit zal aanleiding geven tot het verder afmesten van schijnbaar gezonde IPI dieren op de bedrijven wat aldus een hoog risico vormt voor de verdere verspreiding van BVD in de rundveepopulatie. Dit is volledig tegenstrijdig met het opzetten van een doeltreffend bestrijdingsprogramma.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter,

Prof. Dr. E. Thiry (Get.)

Brussel, 25/04/2014

Referenties

- Booth R., Brownlie J. Establishing a pilot bovine viral diarrhoea eradication scheme in Somerset. *Vet. Record*, 2011, 170, 29-35.
- Charleston B. Eradicating bovine viral diarrhoea virus. *Vet. Record*, 2013, 659-660.
- Dubovi E. Laboratory diagnosis of bovine viral diarrhoea virus. *Biologicals* 41, 2013, 8-13.
- EC – EU Thematic network on control of bovine viral diarrhoea virus (BVDV) – BVDV Control – QLRT – 2001 – 01573 – Position paper
- Fux R., Wolf G. Transient elimination of circulating bovine viral diarrhoea virus by colostral antibodies in persistently infected calves: a pitfall for BVDV eradication programs? *Vet. Microbiol.* 161, 2012, 13-19.
- Graham D., Clegg T., Lynch M., More S. Herd-level factors associated with presence of bovine viral diarrhoea virus in herds participating in the voluntary phase of the Irish national eradication programme. *Prev. Vet. Med.*, 112, 2013, 99-108.
- Lindberg A., Brownlie J., Gunn G., Houe H., Moennig V., Saatkamp H., Sandvik T., Valle P. The control of bovine viral diarrhoea virus in Europe: today and in the future. *Rev. sci. tech. Off. int. Epiz.*, 2006, 25 (3), 961-979.
- Moennig V., Houe H., Lindberg A. BVD control in Europe: current status and perspectives. *Animal Health Research Reviews*, 2005, 6(1), 63-74.
- OIE, 2012. Guidelines for Animal Disease Control
- Presi P., Heim D. Bovine viral diarrhoea (BVD) eradication in Switzerland – a new approach. *Vet. Microb.* 2010, 142, 137-142.
- Sarrazin S., Veldhuis A., Méroc E., Vangeel I., Laureyns J., Dewulf J., Caij A.B., Piepers S., Hooyberghs J., Ribbens S., Van der Stede Y. Serological and virological BVDV prevalence and risk factor analysis for herds to be BVDV seropositive in Belgian cattle herds. *Prev. Vet. Med.*, 2013, 108, 28-37.
- Viet A., Fourichon C., Seegers H., Jacob C., Guihenneuc-Jouyau C. A model of the spread of bovine viral diarrhoea virus within a dairy herd. *Prev. Vet. Med.* 63, 2004, 211-236.
- Viet A., Fourichon C., Seegers H. Assessment of strategies to control BVDV spread in a dairy herd using computer simulation. *Prev. Vet. Med.*, 72, 2005, 99-102.

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden :

D. Berkvens, A. Clinquart, G. Daube, P. Delahaut, B. De Meulenaer, L. De Zutter, J. Dewulf, P. Gustin, L. Herman, P. Hoet, H. Imberechts, A. Legrève, C. Matthys, C. Saegerman, M.-L. Scippo, M. Sindic, N. Speybroeck, W. Steurbaut, E. Thiry, M. Uyttendaele, T. van den Berg, C. Van Peteghem[†]

Belangenconflict

Er werd een potentieel belangenconflict vastgesteld voor de externe experts J.-Y. Houtain (ARSIA) en S. Ribbens (DGZ Vlaanderen). Zij werden enkel gehoord tijdens de eerste werkgroepvergadering doch namen niet deel aan het overleg over het ontwerpadvies in de werkgroep.

Dankbetuigingen

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerp advies.

De werkgroep was samengesteld uit :

Leden van het Wetenschappelijk Comité	T. van den Berg (d.d. verslaggever), E. Thiry, J. Dewulf
Externe experts	A. Caij (CODA), J. Laureyns (UGent), A. Mauroy (ULg)

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.